

VIII. PIIIVISPERITMÄ

Vuosina 1970 ja 1971 keräsin Helsingissä, Vantaalla ja Siun-
sa yhteensä 51 kasvihuoneistosta maasilpejä, kaksoisialkajaisia
ja juoksuialkajaisia. Tarkoitukseni oli selvittää laiston koos-
tumus, siinä näin viime vuosikymmenen aikana tapahtuneet laa-
dulliset ja määrälliset muutokset ja erilaisten kasvihuonebio-
tooppien laiston määrälliset ja laadulliset erot.

Laisto koostui 12 maasilpeilajista, 12 kaksoisialkajislajista
ja 10 juoksuialkajislajista. Yksi kaksoisialkajislaji, Cylindro-
iulus nitidus (Verhoeff), on maallemme uusi kuten myös juoksu-
ialkajislaji, Lithobius sp. jota ei ole toistaiseksi pystytty
määrittämään lajilleen.

Selvästi yleisimmäksi kasvihuoneisiinaksi osoittautui Porcellio
scaber. Muita tavallisia maasilpeilajeja ovat Trachelinus rathkii,
Oniscus asellus ja Porcellio dilatatus, jota ei ole aikaisemmin
tutkimusalueelta edes ilmoitettu. Metoponorchus pruinosus ja
Armadillidium nasutum ovat hieman harvinaisempia lajeja. Tricho-
niscidae-lajit olivat aineistossani hyvin vähälukuisia. Onkin
ilmeistä, että tämän heimon lajit ovat vähentyneet viime vuosi-
kymmeninä kasvihuoneissamme.

Yleisin kasvihuonekaksoisialkainen on aineistoni mukaan Ortho-
morpha gracilis. Yleisiä ovat myös Cylindroiulus britannicus,
Choreiulus palmatus, Nopoiulus venustus ja Polydesmus denticu-
latus. Näistä Cylindroiulus britannicus on selvästi yleisty-
nyt alueen kasvihuoneissa viime vuosikymmeninä, kun taas hyvin
samannäköinen laji, Cylindroiulus frisius, on käynyt harvinais-
emmaksi. Blaniulus guttulatus on selvästi yleistynyt, mutta
se ei kuitenkaan ole erityisen runsaslukuinen. Nopoiulus ve-
nustus on sen sijaan mahdollisesti jonkin verran harvinaistunut
viime vuosikymmeninä. Aikaisemmin runsas kasvihuonelaji, Cylind-
roiulus truncorum ei ollenkaan esiinny aineistossani.

Juoksuialkajaisista selvästi yleisin laji on Lithobius forficatus.
Muita tavallisia lajeja ovat Lithobius microps, Lithobius sp.,
Lithobius melanops, Laryetes fulvicornis, Cryptops hertensis
ja Geophilus longicornis. Näistä Lithobius sp. on maallemme uu-

si, mutta siitä huolimatta jo sangen laajalti levinnyt Helsingin seudun kasvihuoneissa. Toisin kuin Lithobiomorpha-ryhmän lajit Scolopendromorpha- ja Geophilomorpha-ryhmien lajit ovat todennäköisesti vähentyneet kasvihuoneissa viime vuosikymmeninä.

Kasvihuoneistot olen jakanut talvilämpimiin ja talvikylmiin. Edellisissä lajimäärä koheaa odotetusti paljon suuremmaksi. Tämä johtuu siitä, että useimmat kasvihuonelajimme ovat hyvin eteläistä alkuperää. Ne ovat saaneet maahamme ulkomailta tuotetun kasvimateriaalin mukana. Siksi ne ovat herkkiä maatalille lämpötiloille eivätkä pysty elämään talvikylmissä kasvihuoneistoissa. Ainoa poikkeus on Välimeren alueelta peräisin oleva maasilta, Metopoxanthus pruinosus, sillä se on talvikylmien kasvihuoneistojen tyypilaji, jonka olen todennut esiintyvän erityisesti talvikylmissä kurkkuhuoneissa. Silti sekään ei käsitökseni mukaan talvehdi niissä vaan hakeutuu kylmäksi vuodenaikaksi lämpimämpiin paikkoihin.

Paitsi talvinen lämmitys kasvihuoneiston lajilukua näyttävät lisäävän myös mm. kasvihuoneistuvuuden suuri määrä (viljelyn monivuolisuus), huoneiston vanhuus, huoneiston suuri koko, runsas kasvimateriaalin tuonti ulkomailta ja kasvihuoneiston enäsiisti kunto.